

15 ZÁVĚR

Za vlády císaře Lê Tu Thànhe došlo k výrazné expanzi území podléhajícího administrativě vietské dynastie Lê do oblastí tradičně osídlených austronéskými Čamy a dalšími příbuznými skupinami společně tvořících civilizační okruh známý pod jménem Čampa. Proces vietnamského „postupu na jih“ *nam tiến* sice pokračoval i v následujících staletích do 18., respektive 19. století, ale porážka Čamů v roce 1471 je obvykle považována za ukončení faktické nezávislosti Čamů na Vietech. V dalších staletích byli čamští vládcové podřízeni vietské administrativě. Novější historii Čamů považovali francouzští historikové koloniálního období za natolik nevýznamnou, že ji ani nezahrnuli do výkladu dějin Čampy (Maspero 1928). Nově nalezené kroniky sice ukazují, že vlády se na regionální úrovni ujaly nové čamské dynastie, ale také z pohledu samotných Čamů představovaly porážky v letech 1389 a 1471 katastrofu, která zásadně otřásla jejich dosavadní vírou v indická božstva. Čamové zachovali své staré chrámy, rituály, písmo i texty, ale svou víru upřeli ke zbožštěným a mytizovaným postavám své národní historie – králům starší i zcela nedávné doby. Zároveň díky praktickým zvláště obchodním stykům s malajským světem a povědomí o jazykové blízkosti s ním vzrostl vliv islámu. Vedle ortodoxního islámu se mezi Východními Čamy vyvinula i zvláštní domácí podoba islámu schopná pozoruhodné symbiózy s lokální modifikací hinduistického kultu. Čamská civilizace, v první polovině prvního tisíciletí n. l. díky své účasti na námořním obchodu v jihovýchodní Asii otevřená okolnímu světu, od něhož přijala indickou kulturu a náboženství, se od 15. století uzavírá do sebe (až na styky s muslimským malajským poloostrovem) a stává se čistě regionální kulturou s bohatými, avšak matnými reminiscencemi na slavnou minulost. Územní ztráty vůči Vietům nebyly v čamské historické paměti významné, pro-

tože Čamové patrně nikdy nepředstavovali jednotný politický celek. Na lokální úrovni, především v oblasti Pradary (Pandurangy) si uchovávali autonomní vládu až do 30. let 19. století. V 19. století Čamové přežili intenzivní asimilační tlak dynastie Nguyễn. Jejich postavení se zlepšilo až s příchodem Francouzů, kteří rovněž nevěřili, že by Čamové mohli přežít delší dobu. Čamové se svým počtem blíží dalším větším etnickým menšinám ve Vietnamu, ale narozdíl od ostatních menšin žijí v nížině již několik staletí obklopeni vietským obyvatelstvem. Tím pozoruhodnější je jejich schopnost uchovat vlastní náboženství, jazyk i společenskou organizaci založenou na matrilinearitě.

